

**Petra Kanasugi
Makiko Kawashima**

**JAPONSKÁ
POMOČNÁ
PODSTATNÁ
JMÉNA
V PŘÍKLADECH
A SROVNÁNÍ**

KAROLINUM

Japonská pomocná podstatná jména v příkladech a srovnání

Petra Kanasugi, Makiko Kawashima

Recenzovaly:

doc. Mgr. Ivona Barešová, Ph.D.

Mgr. Tereza Lutovská

Publikace vychází s laskavým přispěním Toshiba International Foundation.

The publication was kindly supported by Toshiba International Foundation.

Vydala Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum

Praha 2022

Sazba Adam Nohejl

Vydání první

© Univerzita Karlova, 2022

© Petra Kanasugi, Makiko Kawashima, 2022

ISBN 978-80-246-5272-6

ISBN 978-80-246-5300-6 (pdf)

Univerzita Karlova
Nakladatelství Karolinum

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz

Obsah

Úvod	7
Heslová část	17
Seznam zdrojů	229
Rejstřík	231

Úvod

Japonská pomocná podstatná jména

Japonština má vzhledem ke svému historickému vývoji velmi bohatou slovní zásobu. Nejrozsáhlejší publikovaný slovník japonského jazyka, *Nihon Kokugo Daidžiten* (2000–2002), obsahuje přes 503 000 hesel, což je více než dvojnásobek počtu hesel největšího českého slovníku, Příručního slovníku jazyka českého (1955–1957). Rozšiřování slovní zásoby je v japonštině velmi snadné, a to jak produktivními slovtvornými procesy, především skládáním, tak i výpůjčkami. Tvrzení o četnosti a produktivitě platí v případě podstatných jmen dvojnásob. Jejich poměr ve slovní zásobě je ve srovnání s indoevropskými jazyky, jako je čeština či angličtina, velmi vysoký. Podstatná jména tvoří v japonštině zhruba 80 % (Okimori et alia: 2011 [18]), v češtině či angličtině zhruba 60 % slovní zásoby (Těšitelová: 1987 [24]). Podstatná jména se vzhledem k absenci flexe snadno tvoří a jsou také nejčastějším typem přejímek (Kageyama & Kishimoto eds: 2016 [23]). Tato četnost podstatných jmen svědčí jednak o úspěšné snaze přesně kategorizovat jevy a koncepty vážící se k mimojazykové realitě a jednak o péči o pragmatickou správnost jazykového projevu vzhledem k míře formálnosti situace i celkovému kontextu. Setkáváme se tak s případy, jako je v závislosti na dialektu až deset názvů pro stejnou kranasovitou rybu (*Seriola quinqueradiata*) odlišujících různou dosaženou velikost ryby: ツバイソ (do 10 cm), ツバス (10–20 cm), コズクラ (20–30 cm), ハマチ (30–40 cm), フクラギ (40–60 cm), ガンド (60–70 cm), ブリ (> 70 cm) (Ishikawa: 2004); nebo s rozlišováním užití slov či morfémů z různých jazykových vrstev (nativní, sinojaponská, přejatá) označujících stejný koncept. Například vlak bez průvodčího, který obsluhuje pouze

strojvedoucí, je ワンマン列車, nikoli 一人列車 nebo 一人列車, lidská práva coby koncept patřící spíše do sofistikovaného, formálního diskurzu jsou 人権, nikoli 人の権利 nebo マンの権利, a malé dítě se nebude domáhat autonomie fráží 一人である nebo ワンマンである, ale 一人である. Slabost japonštiny pro podstatná jména a jmenné vyjádření se odráží i v existenci široké skupiny pomocných podstatných jmen.

Pomocná podstatná jména typicky nemají stylistické varianty, ale jejich počet je přesto relativně vysoký. V této příručce jich najdete šest desítek. Pokud bychom počítali jednotlivé konstrukce, ve kterých se pomocná podstatná jména vyskytují, došli bychom k řádově vyššímu číslu. Aktivní zvládnání většiny pomocných podstatných jmen je však na rozdíl od zvládnání většiny lexika pro běžné použití jazyka zásadní. Pomocná podstatná jména plní strukturující funkci při vytváření větných schémat. Níže uvedené věty, představující časté chyby i českých studentů japonštiny, ukazují, jak zásadním způsobem může pomocné podstatné jméno větu změnit.

- ① *私の趣味は写真を撮ります。 → 私の趣味は写真を撮る**こと**です。
Mým koníčkem je fotografování.
- ② *私へ遊びに来てください。 → 私の**ところ**へ遊びに来てください。
Přiď ke mně na návštěvu.
- ③ *日本語が読めたい。 → 日本語が読める**よう**になりたい。
Chci se naučit číst japonsky.

V první větě zajišťuje pomocné podstatné jméno こと logickou souměrnost tak, aby jmenný podmět korespondoval s jmenným přísudkem se sponou. Ve druhé větě pomocné podstatné jméno ところ doplňuje význam fyzického místa k zájmenu první osoby, které v japonštině nemůže být samo o sobě pro označení místa použito. Ve třetí větě tvar よう explicitně označuje stav, který je předmětem snažení, aby volní tvar mohl být posunut až na sloveso vyjadřující změnu.

Pomocná podstatná jména však nezajišťují jen logickou a gramatickou správnost, dodávají výpovědím různé, často subjektivně laděné významové nuance. Porovnejme následující příkladové věty:

- ④ 花子は大助の名前を言うときほのかに顔を赤らめる。
→ 花子は大助の名前を言う**たび**にほのかに顔を赤らめる。

Pokaždé když Hanako vysloví Daisukeho jméno, nepatrně zčervená.

- 5 私の気持ちが分からないのに、分かっていると簡単に言わないで！
 → 私の気持ちが分からないくせに、分かっていると簡単に言わないで！
 Neříkej jen tak, že mi rozumíš, když moje pocity vůbec nechápeš.
- 6 先輩に紹介してもらったのでいいアルバイトが見つかった。
 → 先輩に紹介してもらった**おかげ**でいいアルバイトが見つかった。
 Díky příměluvě staršího kamaráda se mi podařilo sehnat dobrou brigádu.

Primární význam všech tří dvojic je totožný, pravdivostní podmínky platnosti obou vět ve dvojici by byly stejné, ale užitím *たび*, *くせ* a *おかげ* mluvčí dává výpovědi zcela nový rozměr. Explicitně se vztahuje k obsahu výpovědi a poskytuje jednoznačný komentář o svém chápání situace: jak je roztomilé, že Hanako není ani jedinkrát schopná říct Daisukeho jméno bez ruměnce; jak je frustrující, že ač posluchač nemůže rozumět, neuváženě tvrdí, že chápe; jak si mluvčí uvědomuje, že kamarád pro něj udělal něco, co nemusel, co pomohlo.

Jak je vidět i z výše uvedených příkladů, pomocná podstatná jména tvoří velmi rozmanitou skupinu prostředků. Tato rozmanitost je částečně dána rozdílným původem jednotlivých jmen a částečně mechanismem jejich vzniku. Pomocná podstatná jména jsou produktem gramatikalizace, tedy procesu, kdy slova ztrácejí svůj lexikální a získávají gramatický význam, a mohou se postupně měnit i v příklonky či přípony. Gramatikalizace je stejně jako každá jazyková změna postupný proces, mezi pomocnými podstatnými jmény tak najdeme prostředky vykazující různý stupeň gramatikalizace. U některých prostředků původní lexikální význam jen nejasně tušíme, u jiných je lexikální význam ještě natolik jasný, že to, že jde o pomocné podstatné jméno zjistíme, například jen díky nepravidelnostem ve vazbách.

Pestrost pomocných podstatných jmen je zřejmá i z navržených způsobů jejich klasifikace. Kanae Sakuma (1940) navrhl sémantické rozdělení na pomocná podstatná jména vyjadřující lidské referenty a objekty, události, míru, důvody či příčiny, čas a místo; Jiří Novák (1978) uvádí čtyři funkční skupiny: předložková (vyjadřující časové a prostorové vztahy), zájmenná (nesoucí nominalizační funkci), adverbialní (vyjadřující čas, způsob, příčinu apod.) a modální (vyjadřující jistotní modalitu) – podrobněji v tabulce na následující straně.

Pomocná podstatná jména s významem předložkovým Upřesňují a rozlišují prostorové a časové vztahy. あいだ, あと, なか, 最中, そば, とたん, うえ, うち, ...
Pomocná podstatná jména s významem zájmenným a nominalizujícím Vytváří formální jádro přívlastku. ほう, こと, も, の, ところ, ...
Pomocná podstatná jména s adverbialním významem Vytváří určení času, způsobu, příčiny apod. 場合, ほど, よう, ぎり, くせ, まま, ため, とき, 通り, わけ, ...
Pomocná podstatná jména s modálním významem Označují nutnost, pravděpodobnost, domněnku apod. つもり, はず, よう, ところ, ...

Dle Novák, J.: *Gramatika japonštiny I.* [25], str. 37–41, 206.

Rozmanitost pomocných podstatných jmen se ale nevyčerpává na významové rovině, lze ji sledovat i na rovině konstrukcí a způsobů zapojení do věty. Pomocná podstatná jména mohou být použita jako přípona (7), mohou utvářet větný člen (8), mohou uvozovat vedlejší větu (9), mohou coby modální prostředek stát na konci hlavní věty (10) a okrajově doplňují i funkce koncových partikulí (11).

- 7 その旅行への参加は日程^{しだい}次第だ。
To, zda se zúčastním této cesty, závisí na termínu.
- 8 これからの農家は作物を育成の^{のう か さくもつ いくせい}かたわら、収穫した作物の^{しゅうかく}流通も考えなければならない。
V budoucnu budou muset zemědělci přemýšlet nejen nad pěstováním plodin, ale i nad distribucí plodin, které vypěstovali.
- 9 この包丁^{ほうちょう}は野菜^{やさい}をこま細^{こま}かく切る^ののに便利だ。
Tento nůž je šikovný na krájení zeleniny nadrobno.
- 10 上園さんの息子さんはもう社会人の^{はず}だ。
Syn pana Uezono už musí být dospělý.
- 11 「ご家族はどれだけ心配した^{こと}か」
„Celá rodina se musela tak bát!“

Příručka se snaží tuto mnohohrstevnatost a pestrost pomocných podstatných jmen přiblížit prostřednictvím popisu užití relativně početné skupiny šedesáti jmen. Vzhledem ke svému rozsahu a zaměření není

schopna podat zcela vyčerpávající vysvětlení ke každému jednotlivému pomocnému podstatnému jménu. Pokud i tak poskytne studentům na cestě za jejich aktivní znalostí poučení a zábavu, pak byl náš cíl splněn.

Výběr obsažených pomocných podstatných jmen a koncepce příručky

Příručka obsahuje šedesát hesel, která byla vybrána na základě výše uvedených klasifikací a s přihlédnutím k běžně dostupným gramatickým příručkám. Obsahuje jak jednoznačná pomocná podstatná jména (např. *こと*, *ところ*, *はず*, *おかげ* apod.), tak tvary jmenného původu, které mají charakter přípony (např. *-ぎみ*, *-がち*, *-だらけ* apod.). Zahrnuje i prostředky, které, ač samy mají jmenný původ, utvářejí přídavná jména, a to i v případě, že se váží na jiná podstatná jména (např. *臆病* + *気* → *臆病気な* apod.). U těchto případů je vždy v záhlaví hesla upozornění na výsledný slovní druh.

Struktura příručky vychází z konstrukčního pohledu na gramatiku, dívá se tedy na konstrukci jako na základní jednotku, ve které se spojuje forma na jedné a význam na druhé straně. V některých případech jsou ale pro větší přehlednost hesla v rámci jedné konstrukce popsány různé její varianty (různé tranzitivity, tvary času, vidu apod.), na které by bylo potencionálně možné nahlížet jako na samostatné konstrukce. V takových případech jsou jednotlivá užití typicky graficky oddělena.

Struktura hesla

Pro snadnější práci s publikací uvádíme ukázkou struktury hesla (na následující straně) s vysvětlením jeho jednotlivých částí a použitých zkratk (na str. 15):

1. Nadpis hesla

Obsahuje název hesla v české transkripci s japonským ekvivalentem. Japonská varianta zápisu odráží nejčastější grafemickou variantu, což je u pomocných podstatných jmen typicky *hiragana*, ale existují i výjimky (*一方*, *故*, *前* apod.).

MONO もの

Původní význam もの (物) je fyzická věc, předmět. Gramatikalizovaná užití tento význam posouvají buď k neurčitosti *cosi, pro co není jiné slovo*, kterou známe například ze slova *もののけ (bytosí)*, nebo naopak na *přirozený stav věci*. Blíže k významu a užití viz str. 107.

PŘEHLED HESLA

Konstrukce se sponou (str. 143)

1. ~もの + (だ), 2. ~もの+ではない

Konstrukce s pádovými partikulemi (str. 146)

1. ~もの+を, 2. ~もの+の

Idiomy (str. 148)

1. ~ものだから, 2. ~ものがある, 3. V_{eru} ものなら, 4. ~ものか,
5. ~ものと思われる, 6. ~ものとする, 7. N をものともせず

KONSTRUKCE SE SPONOU

[.....]

KONSTRUKCE S PÁDOVÝMI PARTIKULEMI

[.....]

IDIOMY

1. ~ものだから

☉ V_{u} , V_{ta} , A_i , A_{ta} , NA な, NA だった

☉ Tato konstrukce typicky odůvodňuje osobní chování, často v kontextu omluv, vysvětlování či výmluv.

V hovorovém jazyce se často zkracuje na ~もん (だから).

Příklady užití

① ここに来る途中で車両故障があったものだから、約束の時間に遅れてしまった。

Na cestě sem se nám rozbilo auto, takže jsme se oproti smluvenému času opozdili.

[.....]

Související prostředky

☉ ~ことだから, viz str. 128.

Obě konstrukce vyjadřují důvod. V případě konstrukce ~ことだから se před *こと* vyskytuje podstatné jméno označující člověka, z jehož

[.....]

○ いつもすぐ酔っぱらう彼のことだから、両親に挨拶に行く今日、彼女はあまり飲ませたくないにちがいない。

On se vždycky hned opije, takže ho určitě nechce nechat pít dneska, když se jde seznámit s rodiči.

× いつもすぐ酔っぱらう彼のものだから、両親に挨拶に行く今日、彼女はあまり飲ませたくないにちがいない。

[.....]

1. Nadpis hesla

2. Záhlaví hesla

3. Rozdělení konstrukcí do sekcí

4. Popis konstrukce

5. Příklady užití

6. Související prostředky

2. Záhloví hesla

Obsahuje následující informace:

Základní informace o daném jménu, jeho původu a významovém posunu, ke kterému u něj došlo. Případně může obsahovat další informace, které mají usnadnit pochopení a užití následujících konstrukcí.

Informací, která se objevuje pouze u hesel s vyšším počtem konstrukcí, je přehled obsažených konstrukcí, který má poskytnout celkový obrázek o užití daného pomocného podstatného jména.

3. Rozdělení konstrukcí do sekcí

Jednotlivá hesla jsou rozdělena až do čtyř sekcí: konstrukce se sponou, konstrukce s pádovými partikulemi, idiomy a ostatní. Většina hesel obsahuje jen některé z těchto kategorií. Uvedené pořadí upřednostňuje pravidelně tvořené, významově transparentní konstrukce oproti idiomatickým konstrukcím vykazujícím jistou míru opacity. Účelem této organizace je usnadnění osvojení v případě, že uživatel bude publikaci používat jako studijní materiál, nejen jako referenční příručku.

4. Popis konstrukce

Položky uvedené v rámci popisu konstrukce se mohou u jednotlivých hesel do určité míry lišit. Povinnou součástí hesla je pouze základní tvar konstrukce a vysvětlení významu, ostatní položky jsou doplňovány podle potřeby.

Na prvním řádku je uveden základní tvar konstrukce. Pokud jsou zároveň uvedeny tvar či tvary, které se na dané pomocné podstatné jméno váží, je konstrukce uvedena bez tildy či spojovníku. Pokud se před konstrukcí může objevovat více různých tvarů, je konstrukce uvedena tildou a vaznost je popsána v odrážce níže. Pokud má popisovaný tvar charakter sufixu, je tento uveden spojovníkem. Vaznost je opět uvedena v základním tvaru nebo popsána v odrážce níže.

Odrážka označená popisuje vazebné možnosti konstrukce v případě, že tyto nejsou součástí jejího základního tvaru.

Odrážka označená vždy popisuje význam a užití dané konstrukce, případně doplňuje informace o její stylistické hodnotě.

Odrážka označená upozorňuje na prvky, které s danou konstrukcí často kolokují.

Odrážka označená ☞ vypisuje idiomy, které obsahují danou konstrukci, a jejich významy.

Odrážka označená ¶ upozorňuje na případy, kdy je stejný tvar používán i jako jiný slovní druh než podstatné jméno, typicky jako spojovací výraz či příslovce.

5. Příklady užití

Tato část nabízí několik příkladů užití pomocného podstatného jména, přičemž důraz je kladen nejen na typičnost příkladů, ale také na doložení příkladů pokud možno všech vazebných možností konstrukce. Na posledních pozicích jsou uvedeny příklady zvláštních konstrukcí a idiomů. Příklady byly vytvořeny na základě excerptu z BCCWJ*, byly upraveny tak, aby byly přirozené a pochopitelné samostatně, mimo kontext, reprezentují tedy autentický jazykový materiál. Český překlad není doslovný, pro přirozenost české věty je v některých příkladech v závorce explicitně doplněna informace, která je v japonském originálu obsažena jen implicitně. V nutných případech je za příkladem v závorce uveden komentář vysvětlující kontext, ve kterém by se věta mohla přirozeně objevit. Znamky a slovní zásoba patřící do úrovně pokročilí je pro komfortnější užití příručky doplněna *furiganou*.

6. Související prostředky

V této sekci jsou buď přímo vysvětleny významové nuance a vazebné rozdíly mezi podobnými konstrukcemi, nebo uvedeny odkazy ke srovnáním, která jsou zahrnuta v rámci jiných hesel. Je nutné si uvědomit, že žádné dva formálně odlišné tvary nenesou naprosto totožný význam. Vzájemné nahrazování konstrukcí je vždy spojeno s rozdílnou konceptualizací významu, nebo alespoň s jinou stylistickou hodnotou, a to i v případech, kdy je pro obě varianty uveden pouze jeden český ekvivalent.

Srovnávané konstrukce jsou pro přehlednost označeny těmito symboly:

Symbol ⇄ předchází srovnávanou konstrukci v případech, kdy není možné srovnávané konstrukce vzájemně zaměňovat.

Symbol ⇆ předchází srovnávanou konstrukci v případech, kdy je možné srovnávané konstrukce použít pro vyjádření stejné mimojazykové

---

*Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese

reality, zpravidla s jinou významovou či stylistickou nuancí.

Symbol ● předchází křížové odkazy ke srovnáním, která jsou současně jiných hesel, pokud tato obsahují zaměnitelná (≅) i nezaměnitelná (≠) užití.

Pokud je srovnávaným prostředkem jiná konstrukce zpracovaná v příručce, uvádíme u prvního srovnání číslo strany, na které může čtenář heslo dané konstrukce dohledat.

V rámci srovnání souvisejících konstrukcí jsou před příkladovými větami používány symboly správný (○), chybný (✕) a neidiomatický (△).

Zkratka	Tvar	(Příklad)
N	podstatné jméno	(人, 犬, 花, 石, 平和, 政治)
N な	podstatné jméno s příponou な	(花な, 平和な, 改善な)
N の	podstatné jméno s genitivní pádovou partikulí の	(花の, 平和の, 改善の)
N を	podstatné jméno s akuzativní pádovou partikulí を	(花を, 平和を, 改善を)
V _a	rozšířený kmen slovesa (+ -ない)	(働か, 食べ, し (さ, せ))
V _o う	volný tvar slovesa	(働こう, 食べよう, しよう)
V _{te}	te tvar slovesa	(働いて, 食べて, して)
V _u	neminulý, dokonavý tvar slovesa	(働く, 食べる, する)
V _{eru}	neminulý, potenciální tvar slovesa	(働ける, 食べられる, できる)
V _a ない	neminulý, záporný tvar slovesa	(働かない, 食べない, しない)
V _{te} いる	neminulý, nedokonavý tvar slovesa	(働いている, 食べている, している)
V _{ta}	minulý, dokonavý tvar slovesa	(働いた, 食べた, した)
A _{i,い→よさ}	kmen I přídavného jména	(白, 難し, よさ)
A _i	přívlastkový tvar I přídavného jména	(白い, 難しい, いい)
A _{ta}	tvar minulého času I přídavného jména	(白かった, 難しかった, よかった)
NA	kmen NA přídavného jména	(きれい, 静か, 冷静)
NA な	přívlastkový tvar NA přídavného jména	(きれいな, 静かな, 冷静な)
NA だった	adjektivní přísudek se sponou だ ve tvaru minulého času	(きれいだった, 静かだった, 冷静だった)
文	věta	(明日能力試験を受ける。)
adnominální rozvítí	libovolné adnominální rozvítí	(働く, 食べている, できた, 花の, 白い, きれいだった, そんな atd.)

Poděkování

Hlavní důvodem vzniku příručky jsou naši studenti, kteří se trpělivě snaží zvládnout užití prostředků japonské gramatiky, i když jasné a jednoznačné vysvětlení není vždy po ruce. Každý úspěšný přenos informace, kdy *do sebe něco zapadne* nám přináší radost a další motivaci k práci.

Zvláštní poděkování za pomoc s přípravou příručky patří Adamu Nohejlovi, který nejenže dovedl k čiré dokonalosti grafickou stránku publikace, ale podílel se také na finální podobě struktury hesla, trpělivě řešil naše neshody s L^AT_EXem a významným způsobem přispěl ke korektuře finálního textu. Vděční jsme také Kateřině Nohlové za korekturu českého jazyka a Kateřině Francové za odvahu a bravurnost, se kterou se v rekordním čase zhostila přípravy ilustrací.

Zároveň děkujeme za cenné podněty oběma recenzentkám, Ivoně Bařešové a Tereze Lutovské.

Heslová část

AGEKU あげく

Slovo あげく (挙げ句) se skládá ze spojovacího tvaru slovesa 挙げる (zde *dokončit*) a podstatného jména 句 označujícího verš. Původně označovalo poslední verš v řazené básni *renga* nebo *renku* a platilo tak jako protipól termínu 発句 označujícího verš výchozí.

Procesem generalizace došlo k zobecnění významu z *poslední verš básně na konec* aktivity specifikované adnominálním rozvitím.

KONSTRUKCE S PÁDOVÝMI PARTIKULEMI

～あげく + (に)

☞ V_{ta}, N の

◎ Pomocné podstatné jméno あげく se používá pro označení konce déle trvající náročné nebo nepříjemné aktivity, která nakonec nevedla ke kýženému výsledku. Užití je tedy těsně spojeno s pocitem zklamání.

Nejčastěji se objevuje v kombinaci s partikulí に, která se však často zkracuje (1). Významně méně časté, ale také možné je užití あげく v přívlastku (4).

Konstrukce se používá především v literárních textech.

U Používá se pouze v kontextu reálných aktivit ukončených v minulosti, takže i koncové sloveso nabývá tvaru minulého času.

☞ Spojení あげくのはて (*nakonec*) se používá jako spojovací výraz v citově zabarvených textech (5).

Příklady užití

- 1 どちらにしようか散々迷ったあげく、結局どちらも買わずに帰った。
Po dlouhém rozmyšlení, který si vybrat, jsem nakonec z obchodu odešla, aniž bych si cokoli koupila.

- 2 2時間^{とうろん}討論した**あげく**に、結局^{けつご}、結論^{けつろん}に至ら^{いた}なかった。
Dvě hodiny jsme se dohadovali, ale nakonec jsme k žádnému závěru nedošli.
- 3 口論^{こうろん}の**あげく**、つかみ合い^{けんか}の喧嘩になり、会見^{けいけん}はもの別れに終わった。
Po hádce se chytili pod krkem a rozešli se ve zlém.
- 4 犯人^{ぶき}が武器^すを捨てて投降^{とうこう}したというのは、警察^{けいさつ}に追^つ詰められた**あげく**の決断^{けつだん}だったようだ。
Vypadá to, že výsledkem policejní honičky bylo, že se pachatelé rozhodli složit zbraně a vzdát se.
- 5 熱^{あつ}が出たので救急^{きゅうきゅう}病院へ行^いったが、2時間も待^{まち}たされ、検査^{けんさ}され、**あげく**の果^はてに入院^{にんえん}させられてしまった。
Měl horečku, takže jsem ho vzala na pohotovost, kde nás nechali dvě hodiny čekat, aby si ho tam nakonec nechali.

Související prostředky

- ④ ~末(に), viz str. 180.
Po **あげく** následuje vždy negativní, politováníhodný výsledek, **すえ** je v tomto smyslu neutrální.
- 長い闘病^{とうびょう}生活を送った**すえ**、ようやく日常生活を取り戻すことができた。
Po dlouhém boji s nemocí se mu konečně podařilo vrátit se do normálního života.
- × 長い闘病生活を送った**あげく**、ようやく日常生活を取り戻すことができた。
- ⑤ ~末(に)
Pokud je konečný výsledek negativní, je možné obě podstatná jména zaměňovat.
- 長い闘病生活を送った**あげく**、次第^{しだい}に合併症^{がっぺいしょう}を伴^{ともな}うようになってしまった。
Na konci jeho dlouhého boje s nemocí začaly postupně přibývat komplikace.
- 長い闘病生活を送った**すえ**、次第に合併症を伴うようになってしまった。

Seznam zdrojů

Japonsky psané zdroje

- [1] 日本語記述文法研究会 (編) (2009) 『現代日本語文法』第2巻 くろしお出版.
- [2] 日本語記述文法研究会 (編) (2011) 『現代日本語文法』第6巻 くろしお出版.
- [3] 吉川武時 (編著) (2003) 『形式名詞これでわかる』 ひつじ書房.
- [4] グループ・ジャマシイ (編著) (1998) 『教師と学習者のための日本語文型辞典』 くろしお出版.
- [5] グループ・ジャマシイ (編著) (2015) 『日本語文型辞典 = A Handbook of Japanese Grammar Patterns for Teachers and Learners : 英語版』 くろしお出版.
- [6] 友松悦子, 宮本淳, 和栗雅子 (2010) 『どんなときどう使う日本語表現文型辞典』 アルク.
- [7] 岡本牧子, 氏原庸子 (2008) 『くらべてわかる日本語表現文型辞典』 Jリサーチ出版.
- [8] 松岡弘監修, 庵功雄 [他]. (2000) 『初級を教える人のための日本語文法ハンドブック』 スリーエーネットワーク.
- [9] 白川博之監修, 庵功雄 [他]. (2001) 『中上級を教える人のための日本語文法ハンドブック』 スリーエーネットワーク.
- [10] アスク出版編集部 (編) (2015) 『日本語表現文型辞典』 アスク出版.
- [11] 森田良行, 松木正恵 (1990) 『日本語表現文型: 用例中心・複合辞の意味と用法』 NAFL 選書.
- [12] 森田良行 (2006) 『日本語の類義表現辞典』 東京堂出版.
- [13] 友松悦子, 和栗雅子 (2007) 『中級日本語文法要点整理ポイント 20』 スリーエーネットワーク.

- [14] 友松悦子 [他]. (1996) 『どんな時どう使う日本語表現文型 500 中・上級』アルク.
- [15] 市川保子 (2019) 『日本語類義表現と使い方のポイント』スリーエーネットワーク.
- [16] 益岡隆志, 田窪行則 (1992) 『基礎日本語文法・改訂版』くろしお出版.
- [17] 石川皓章 (2004) 『釣った魚が必ずわかるカラー図鑑』永岡書店.
- [18] 沖森/卓也 [他]. (2011) 『図解日本の語彙』三省堂.
- [19] 日本語文法学会 (編) (2014) 『日本語文法辞典』大修館書店.
- [20] 川越菜穂子 (2006). 「補文標識『の』『こと』『もの』の使い分けについて——韓国語を母語とする日本語学習者の立場から——」『人間文化学部研究年報』(8), 29–44.

Anglicky psané zdroje

- [21] Makino, S. & Tsutsui, M. (1995). *A dictionary of intermediate Japanese grammar = Nihongo bunpō jiten [chūkyū hen]*. Tokyo: Japan Times.
- [22] Makino, S. & Tsutsui, M. (2008). *A dictionary of advanced Japanese grammar = Nihongo bunpō jiten*. Tokyo: Japan Times.
- [23] Kageyama, T. & Kishimoto, H. (Eds.). (2016). *Handbook of Japanese lexicon and word formation*. Walter de Gruyter GmbH & Co KG.

Česky psané zdroje

- [24] Těšitelová, M. (1987). *O češtině v číslech*. Praha: Academia.
- [25] Novák, M. (1989). *Gramatika japonštiny*. Díl 1 (2. vyd). Stát. pedagog. nakl.

Internetové zdroje

- [26] 『現代日本語書き言葉均衡コーパス』(略称 BCCWJ) 検索ツール短単位検索 Web アプリケーション「中納言」
<https://chunagon.ninjal.ac.jp/search>

Rejstřík

A

ageku, 19
ageku ni, 19
aida, 21
aida de, 23
aida ni, 21
aida wa, 21
amari, 24
amari ni, 24
ato, 25
ato de, 25

B

baai, 28
baai dewa nai, 28
baai dža nai, 28
baai mo aru, 30
baai ni, 29
baai o nozoite, 31
baai o nozoki, 31
baai wa, 29
bakari, 32
-bakari, 44
bakari da, 33–36
-bakari da, 36
-bakari de, 37
bakari de naku, 38
bakari de wa naku, 38
-bakari ga, 37

bakari iru, 42
bakari ka, 41
bakari ni, 38, 42, 43
bakari no, 44
-bakari o, 37
-bakari wa, 41
-bakkari, 44

C

cuide, 45
cuide ni, 45
cumori, 46
cumori da, 46, 47
cumori de, 49
cumori dewa nai, 48
cumori wa nai, 50

D

-darake, 51
-darake da, 51

F

-fú, 53
fú na, 54
fú ni, 54
-fú ni, 53
-fú no, 53

G

ga tame ni, 190

-gači, 55

-gači da, 55

-gači ni, 56

-ge, 57

-ge da, 57

-ge (ga) nai, 58

-ge ni, 59

-gimi, 60

-gimi da, 60

-go, 25

goro, 105

goro da, 104

H**hanmen**, 61**hazu**, 62

hazu da, 62

hazu daró, 67

hazu datta, 64

hazu ga nai, 65

hazu na no ni, 66

hazu no, 65

hó, 67

hó da, 67

hó de, 68

hó ga, 68

hó ga ii, 69

hó ga jokatta, 70

hó ga maši, 71

hó kara, 68

hó ni, 68

hó o, 68

hódai, 76

hódai da, 76

hódai ni, 77

hoka, 72

hoka nai, 73

hoka naranai, 75

hoka ni, 72

hoka ni inai, 74

hoka ni nai, 73, 74

hoka niwa nai, 73

hoka šikata ga nai, 73

hoka wa nai, 73

I**idžó**, 80**ikan**, 78

-ikan da, 78

ikan de, 79

ikan ni jorazu, 79

ikan ni jotte, 79

ikan ni kakawarazu, 79

ikan o towazu, 79

ippó, 81

ippó da, 81

-ippó da, 82

ippó (de), 82

J**jó**, 84

jó da, 84

jó ni, 85, 86

jó ni iu, 91

jó ni naru, 87, 89

jó ni omou, 92

jó ni suru, 89

jori hoka nai, 73

jori hoka ni nai, 73

joso, 92

joso ni, 93

jue, 93

jue da, 93

jue ni, 94

K**kagiri**, 95

kagiri da, 96

-kagiri da, 95
 kagiri de, 97
 kagiri ni, 96
 kagiri o, 97
-katagata, 98
katawara, 99
kawari, 100
 kawari ni, 100
kiri, 101
 kiri da, 101
 -kiri de, 102
 -kiri ni, 102
 kiri ni naru, 101
koro, 104
 koro da, 104
 koro kara, 105
 koro ni, 105
 koro no, 105
 koro o, 105
 koro wa, 105
koto, 107
 koto da, 109–111
 koto da kara, 128
 koto daró, 127
 koto de, 116
 koto ga, 111
 koto ga aru, 123, 124
 koto ga dekiru, 122
 koto ga ooi, 124
 koto ka, 118
 koto kara, 115
 koto mo aru, 124
 koto naku, 129
 koto naši ni, 130
 koto ni, 114
 koto ni cuite, 117
 koto ni cukimašite, 117
 koto ni jori, 117
 koto ni jotte, 117
 koto ni kansuru, 117

koto ni kanšite, 117
 koto ni naru, 121, 122
 koto ni suru, 118, 120
 koto o, 113
 koto to naru to, 128
 koto to omou, 126
 koto to zondžiru, 126
 koto wa, 132
 koto wa nai, 126
kuse, 133
 kuse ni, 133
 kuse šite, 134

M

mae, 136
 mae da, 136
 mae de, 137
 mae kara, 137
 mae ni, 137
mama, 139
 mama da, 139
 mama de, 140
 mama ni, 140
 mama o, 140
 mon, 143
 mon da, 143
 mon dža nai, 145
mono, 143
 mono da, 143
 mono da kara, 148
 mono de, 148
 mono dewa nai, 145
 mono dža nai, 145
 mono ga aru, 150
 mono ka, 151
 mono nara, 151
 mono no, 147
 mono o, 146
 mono to omowareru, 152
 mono to suru, 152

mono tomo sezu, 153

motte no hoka da, 75

muke, 153

-muke da, 153

-muke ni, 155

muki, 153

-muki da, 153

muki ga aru, 155

-muki ni, 155

N

-n bakari ni, 43

n da, 159, 160

-n da, 159

n dža nai, 161

n dža naia, 160

n ga tame, 191

-nai koto niwa, 125

-nai koto wa nai, 131

naka, 157

naka de, 157

naka o, 158

-nakatta koto ni suru, 118, 120

ni sai šite, 174

no, 158

no da, 159, 160

-no da, 159

no datta, 161

no de, 164

no de wa nai, 161

no dewa nai, 160

no ga, 162

no nan no, 165

no ni, 164

no o, 163

nochi ni, 166

noči, 166

O

o joso ni, 93

o kagiri ni, 96

o mae ni, 138

o mae ni šite, 138

o memae ni šite, 138

okage, 167

okage da, 167

okage de, 167

okage ka, 167

ori, 168

ori kara, 169

ori ni, 168

osore, 170

osore ga aru, 170

S

sai, 171

sai ni, 171

sai wa, 171

saičú, 175

saičú ni, 175

saki, 176

saki hodo, 176

saki ni, 176

sanaka ni, 175

sei, 177

sei da, 177

sei de, 178

sei ka, 178

soba, 179

soba kara, 179

sue, 180

sue kara, 180

sue made, 180

sue ni, 180

Š

-šidai, 182

-šidai da, 182

šidai desu, 184

T

tabi, 186
 tabi ni, 186
tame, 187
 tame da, 187
 tame ni, 188
 tanbi ni, 186
 to bakari ni, 42
 to itta tokoro da, 206
 to iu koto da, 132
 to iu koto ni suru, 118, 120
 to no koto da, 132
toki, 191
 toki da, 191
 toki kara, 194
 toki ni, 192
 toki wa, 192
tokoro, 195
 tokoro da, 196, 197
 tokoro da ga, 210
 tokoro datta, 208, 209
 tokoro de, 200, 203
 tokoro e, 200
 tokoro ga aru, 210
 tokoro kara, 201
 tokoro ni, 200
 tokoro ni joreba, 204
 tokoro ni joruto, 204
 tokoro ni jotte, 205

tokoro o, 198, 204
 tokoro o miruto, 205
 tokoro to natta, 208
tóri, 211
 tóri da, 211
 tóri ni, 212
totan, 214
 totan ni, 214

U

uči, 216
 uči de, 217
 uči kara, 217
 uči ni, 216, 218
ue, 219
 ue de, 219
 ue ni, 220
 ue wa, 217, 221

W

wake, 222
 wake da, 222
 wake dewa nai, 223
 wake dža nai, 223
 wake ga nai, 225
 wake niwa ikanai, 226
 wake wa nai, 225
wari, 227
 wari ni, 227

Společný rejstřík publikací *Japonská pomocná podstatná jména v příkladech a srovnání* a *Japonské složené partikule v příkladech a srovnání*, 2. vyd. (2021) najdete na webu:

<https://archive.org/download/rejstrik/rejstrik.pdf>

